

Sivistys, kasvu ja kestävyys

Suomen ylioppilaskuntien liiton
eduskuntavaaliohjelma 2027

Mitä Suomi nyt tarvitsee?

Yliopisto-opiskelijat tähtäävät vuosien päähän tulevaisuuteen hyödyntääkseen opinnoista saamaansa sivistystä, ymmärrystä ja osaamista yhteiskunnan ja itsensä hyväksi.

Hyvinvointiyhteiskunta on kovan paineen alla, ja sen rakenteita sovitetaan heiveröisesti kasvavaan talouteen väkevin sopeutustoimin. Suuret yhteiset ongelmat, kuten koulutustason lasku, työttömyys ja mielenterveyskriisi, vaativat ratkaisuja, eivätkä globaali ilmastohätätila, luontokato tai demokratian rapautuminenkaan voi odottaa.

Suomen ylioppilaskuntien liiton vaaliohjelmassa esitetään ratkaisuja *korkeakoulutuksen kehittämiseen, kansainvälisten opiskelijoiden haasteisiin, työelämään ja opiskeluhuvinvointiin, toimeentulon turvaan sekä globaaleihin haasteisiin*. Ne ovat yliopisto-opiskelijan tärkeimmät tarpeet ja tehtävälisiä tulevalle hallitukselle, joka astuu toimeensa kesällä 2027.

Pelissä on nuoren sukupolven usko tulevaisuuteen. Rakennammeko sellaista Suomea ja maailmaa, joka on parempi kuin nykyinen ja opiskelevan sukupolven ponnistelun arvoinen?

Korkeakoulutus rakentaa kestävästä yhteiskuntaa ja kirittää kasvua

Korkea osaaminen on kasvun perusta ja yhteiskunnan kestävyysperustaksi. Korkeasti koulutettu kansa osallistuu yhteiskuntaan aktiivisemmin, on kriisinkestävä ja löytää ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin. Koulutukseen panostaminen vaalikaudella 2027–2031 on välttämätöntä, sillä monikriisinen maailma tarvitsee korkeakoulutettua osaamista.

Korkeakoulutuksen tulee olla Suomessa saavutettavaa kaikille. Osaamisen eriytyminen on pysäytettävä, ja erityisesti maahanmuuttajataustaiset ja ammattikoulutuksesta valmistuneet on saatava laajemmin korkeakoulutuksen piiriin. Maksuton tutkintokoulutus mahdollistaa korkeasti kouluttautumisen ja sosiaalisen liikkuvuuden myös matalasta sosioekonomisesta asemasta ponnistaville.

Nuorten ikäluokkiemme koulutustaso on jäänyt pahasti jälkeen verrokkimaista, ja tutkintokohtainen rahoitus on laskenut jo pitkään. Pohjoismaisessa rahoituskehitysverailussa Suomi on jäänyt peränpitäjäksi.

Pienenä kansakuntana Suomella ei ole varaa jäädä koulutustasokehityksessä enää enempää jälkeen. Tärkein toimi koulutustason nostamiseksi on riittävä valtion perusrahoitus korkeakouluille. Lisäksi korkeakouluindeksit on säilytettävä suojaamaan rahoituksen tasoa inflaatiolta. Nyt on aika panostaa korkeakoulutukseen ja kääntää Suomen suunta.

Tavoitteemme

Suomi on korkean osaamisen ja sivistyksen mallimaa.

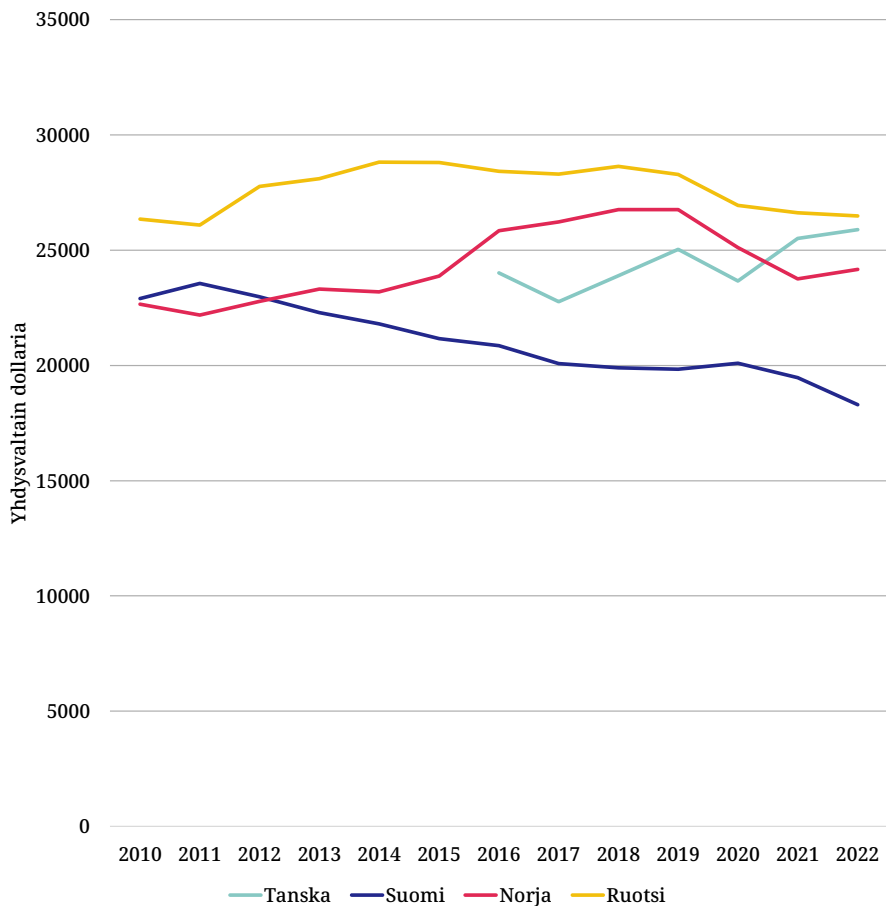
Maksuton ja saavutettava korkeakoulutus takaa kaikille mahdollisuuden oppia ja kehittyä.

Nuoren ikäluokan koulutustaso nousee OECD-verrokkien tasolle riittävällä perusrahoituksella.

Seuraavalla vaalikaudella hallitus

- käynnistää työn, jossa laaditaan pitkäjänteinen ylivaalikautinen rahoitussuunnitelma koulutustason nostamiseksi 60 %:iin nuoresta ikäluokasta vuoteen 2040 mennessä.
- sitoutuu siihen, että tutkintokoulutus ja siihen hakeutuminen on maksutonta. Kansainvälisten opiskelijoiden hakemusmaksusta luovutaan ja lukuvuosimaksuista ja niiden vaikutuksesta koulutuksen kansainvälistymiseen tehdään selvitys.
- säilyttää korkeakoulujen perusrahoituksen indeksikorotukset.
- uudistaa yliopistojen rahoitusmallia vähemmän tuloperustaiseksi.
- kehittää jatkuvaan oppimiseen aikuiskoulutustuen tavoitteiden mukaisen mallin, joka tukee yksilön sivistystä, työllisyyttä ja osaamista.
- aloittaa pilottihankkeen oppimisen tuen mallista korkea-asteella.
- kehittää avointa yliopistoa osaamisen päivittämisen alustana ja opiskelijavalinnan väylänä ilman, että avoimessa yliopistossa suoritetaan tutkintoja.

Valtionrahoituksen kehitys täysipäiväistä opiskelijaa kohden Pohjoismaissa

Lähde: OECD

Luvut ovat ostovoimakorjattuja ja inflaatiokorjattuja vuoden 2020 Yhdysvaltain dollareita.

Avoin ja menestyvä Suomi ***rakennetaan yhdessä*** ***kansainvälisten opiskelijoiden*** ***kanssa***

Suomalainen yhteiskunta joutuu yhä enemmän kilpailemaan muun ikääntyvän Euroopan kanssa nuorista tulevaisuuden rakentajista.

Tuleva menestys ja kasvu, kestävä huoltosuhde sekä viime kädessä hyvinvointiyhteiskunnan kantokyky saattavat olla vahvemmin nykyisten ja tulevien kansainvälisten opiskelijoiden harteilla kuin voimme nyt käsittää.

Nykypäivänä kansainväliset opiskelijat kohtaavat maassamme usein vakavia haasteita. Jo opintojen aikana toimeentulo on tiukilla – useimmiten omien säästöjen, lainojen tai sukulaisten tuen varassa. Työllistyminen on huomattavasti kantaväestöä hankalampaa eikä integraatioon ole tarjolla mahdollisuutta tai tukea, jota Suomen valinnut tulevaisuuden rakentaja tarvitsisi. Kannusteita Suomeen jäämiseksi on lisättävä.

Tällä hetkellä noin 50 % kansainvälisistä opiskelijoista työllistyy ja jää pysyvästi Suomeen, vaikka koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartassa 2035 tavoitteeksi on asetettu 75 %. Suomen on vahvistettava pitovoimaansa ja oltava kansainvälisille opiskelijoille parempi paikka opiskella ja rakentaa tulevaisuutta.

Tavoitteemme

Kansainvälisten opiskelijoiden Suomeen jääminen ja työllistyminen helpottuu.

Kansainvälisten opiskelijoiden taloudellinen asema vahvistuu.

Tiesitkö?

Millä hinnalla? Kansainväliset korkeakouluopiskelijat Suomessa (2025) -kyselytutkimuksen perusteella 76 % kansainvälisistä yliopisto-opiskelijoista kertoi olevansa perheen taloudellisen tuen varassa. Lukukausimaksuilla on myös tutkimuksen mukaan negatiivinen vaikutus toimeentuloon ja hyvinvointiin. Työllistymisen osalta yleisimmäksi esteeksi nousi vaatimus paikallisten kielten osaamisesta, sillä 82 % vastaajista raportoi sen olevan merkittävin este työllistymiselle. Oleskeluluvan tai kansalaisuuden saamisen haastavuudella koettiin olevan vastaajien joukossa Suomen vetovoimaa vähentävä vaikutus.

Seuraavalla vaalikaudella hallitus

- helpottaa pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden saamista suomalaisesta korkeakoulusta valmistuneille maahanmuuttajille.
- luo työnantajille kannustimeksi setelin, jolla tuetaan kansainvälisten opiskelijoiden palkkaamista ja kotimaisten kielten oppimista työn ohella.
- avaa vastavalmistuneille Suomessa korkeakoulutuksen saaneille maahanmuuttajille mahdollisuuden täydentää kotimaisten kielten opintoja maksuttomasti.
- selvittää kansainvälisten opiskelijoiden ottamista toimeentuloa turvaavan sekä tutkinnon suorittamista ja Suomeen jäämistä taloudellisesti tukevan kannustimen piiriin.
- kehittää kattavan ja korkeakoulujen autonomiaa kunnioittavan apurahajärjestelmän torjumaan lukukausimaksujen nousun kielteisiä vaikutuksia.

Opiskelijat eteenpäin elämässä ja työelämässä *toimivalla sosiaaliturvalla*

Luottamus omaan pärjäämiseen ja toimeentuloon on perusta sille, että opiskelija tilanteesta ja lästä riippumatta jaksaa ja voi opiskella ja myöhemmin työskennellä täysipäiväisesti.

Opiskelijan toimeentulo on kuitenkin usein epävarmaa ja niukkaa. Samalla surkea työllisyystilanne heikentää mahdollisuuksia paikata toimeentuloa. Oman talouden hutera pohja vaikuttaa suoraan henkiseen hyvinvointiin erityisesti niillä, jotka pärjäävät heikoiten. Ennustettava ja riittävä toimeentulo antaa taas pohjan opiskelijoille pärjätä. Niille, jotka työtä tahtovat tehdä, sen on oltava mahdollista.

Opintolainamäärät ovat kasvaneet voimakkaasti ensin matalan korkotason ja sitten etuuksien heikennysten seurauksena. Monen lainamäärät ovat jo niin suuria, että ne rajoittavat tulevia suuria päätöksiä kuten asunnon hankintaa ja perheen perustamista. Siksi opiskelijoiden velkaantuminen ja lainojen kasvu on pysäytettävä.

Sosiaaliturvajärjestelmä on edelleen monimutkainen. Siirtymät sen sisällä etuudelta toiselle ovat usein hankalia erityisesti opintoetuuksien ja perusturvan välillä. Opintoetuuksia ja uutta yleistukea on yhteensovitettava yhtenäistämällä niiden tasoa ja muita ominaisuuksia soveltuvilta osin.

Tiesitkö?

SYLin *Selviänkö tästä...?* -selvityksessä tehdyssä tutkimuskatsauksessa selvisi opintolainan olevan yhteydessä stressiin, ahdistukseen ja masennukseen sekä yleisemmin mielenterveyteen. Laina kuormittaa erityisesti heikommassa asemassa olevia ryhmiä. Yhdysvalloissa on havaittu negatiivisia terveysvaikutuksia sekä opintolainalla että siihen liittyvällä stressillä. Lisäksi on havaittu yhteyksiä opintolainan, mielenterveyden ja päihteidenkäytön välillä.

Tavoitteemme

Valmistuvien opiskelijoiden opintolainojen kasvu pysähtyy.

Vastavalmistuneiden työllisyys paranee.

Opiskelijoiden etuuksia yhtenäistetään muun sosiaaliturvan kanssa.

Seuraavalla vaalikaudella hallitus

- sitoo opiskelijoiden kaikki rahamuotoiset etuudet kansaneläkeindeksiin.
- kasvattaa opintorahan määrää nostaen opiskelijan etuuksia kohti perusturvan tasoa ja vähentäen opintolainaan turvautumisen tarvetta.
- toteuttaa sosiaali- ja terveysministeriön kokeilun opiskelijoiden siirtämisestä yleistuen piiriin säilyttäen opintotuen tasoisen tulositonnaisuuden.
- ottaa sosiaaliturvauudistuksessa käyttöön yhden yksilökohtaisen, indeksiin sidotun ja asumiskulujen alueelliset erot huomioivan asumisen tuen.
- tukee valmistuvien siirtymistä työelämään luomalla työnantajille kannusteita harjoittelujen, opinnäytetöiden ja lähtötason työtehtävien tarjoamiseen.

Hyvinvoivat opiskelijat *tarjoavat Suomelle vahvaa tulevaisuutta*

Opiskelukykyiset opiskelijat takaavat sujuvan valmistumisen, koulutusasteen noston ja työelämässä tarvittavan osaamisen tuottamisen. Opintojen aikaiseen hyvinvointiin panostaminen tarjoaa tukevat eväät opiskelijoiden ja koko Suomen menestykselle. Opiskelijoiden sosiaaliturvan ja terveyspalveluiden on kyettävä jatkossa ennaltaehkäisemään yhä paremmin erilaisia opiskeluarjen hyvinvointiriskejä.

Sote-järjestelmän myllerryksessä on säilytettävä sen toimivat osat. YTHS on opiskelijoiden ja tulevien työelämän osaajien terveyden paras kumppani. Sen tuloksekas ja opiskelijoiden arvostama työ edellyttää riittävää rahoitusta ja palveluvalikoiman kehittämistä entistä sopivammaksi. Näin tuetaan onnistunutta opiskelukykyä ja sujuvaa valmistumista.

Terapiatakuu on säädetty vajavaisena, ja valtaosa opiskelijoista on sen ulkopuolella. Sen laajentaminen olisi opiskelijoiden mielenterveyden tulevaisuusteko.

Tavoitteemme

YTHS:n asema opiskelijoiden hyvinvoinnin kumppanina vahvistuu.

Opiskelijoiden hyvinvointieroja kavennetaan ja mielenterveyspalveluita kehitetään.

Seuraavalla vaalikaudella hallitus

- laajentaa YTHS:n palveluvalikoimaa maksuttomalla ehkäisyllä sekä palauttamalla ihotautilääkärin ja gynekologin palvelut.
- selvittää keinoja, joilla YTHS ja hyvinvointialueet voisivat parantaa päihdeongelmien ja riippuvuuksien hoitoa.
- laajentaa terapiatakuun koskemaan kaikkia alle 29-vuotiaita ja korkeakouluopiskelijoita.
- ulottaa YTHS:n palvelut kaikille lähteville ja saapuville vaihto-opiskelijoille.
- muuttaa alle 29-vuotiaiden ja korkeakouluopiskelijoiden kuntoutuspsykoterapian sekä psykoterapeuttikoulutuksen maksuttomaksi.
- muuttaa etuusjärjestelmää siten, että se tunnistaa ja kattaa tilapäisesti opiskelukyvottomät opiskelijat.
- asettaa sitovat mitoitukset (vähintään yksi psykologi ja yksi kuraattori 2 000 opiskelijaa kohden) korkeakoulujen opiskeluhuollon palveluihin.

Kriisinkestävyyttä *luodaan koulutuksella, demokratialla ja ilmastotoimilla*

Sivistys on paras turvamme disinformaatiota vastaan ja paras aseemme globaalien ongelmien ratkaisemisessa. Suomen tulee rakentaa turvallisempaa ja kestävämpää tulevaisuutta panostamalla osaamiseen ja oikeudenmukaisuuteen niin kotimaassa kuin myös maailmalla. Inklusiivinen koulutus on tehokkain keino purkaa radikalisoitumista ja rakentaa yhteiskuntia, joissa jokaisella on mahdollisuus parempaan huomiseen.

Syvälle juurtunut eriarvoisuus näkyy kaikkialla maailmassa. Pahimmin se koskettaa sisäisen konfliktin ja ilmastonmuutoksen keskellä eläviä ihmisiä. Ilmasto- ja ympäristökriisin torjumiseksi sekä koulutuksen, tasa-arvon ja rauhan edistämiseksi tarvitaan pitkäjänteistä työtä. Maailmaa on rakennettava nykyisten ja tulevien sukupolvien kannalta kestävällä tavalla.

Suomen on oltava edelläkävijä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Siirtymän hiilinegatiivisuuteen ja laajemmin ekologiseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja kulttuuriseen kestävyyyteen tulee olla globaalisti oikeudenmukainen. Kaiken politiikan on oltava ihmisoikeusperustaista sekä tuettava läpileikkaavasti ja johdonmukaisesti kestävää kehitystä ja eriarvoisuuden vähentämistä.

Tavoitteemme

Inklusiivinen koulutus ja mahdollisuus jatkaa opiskelua kriisialueilla ovat entistä vahvemmin Suomen kehityspolitiikan keskiössä.

Suomi sitoutuu toteuttamaan kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa.

Tiesitkö?

Ulkoministeriön mielipidemittauksen (2025) mukaan

- 81 % suomalaisista pitää köyhyyden poistamista ja eriarvoisuuden vähentämistä maailmassa tärkeänä,
- 77 % pitää humanitaarista apua tärkeänä,
- 53 % lisäisi kehitysyhteistyörahoitusta ja
- 64 % vastustaa kehitysrahoituksen leikkauksia.

Seuraavalla vaalikaudella hallitus

- nostaa kehitysyhteistyön rahoitusta lähemmäs 0,7 % bruttokansantulosta.
- palauttaa kansalaisjärjestöjen viestintä- ja globaalikasvatustuen.
- turvaa opiskelumahdollisuudet kriisialueilta Suomeen tuleville opiskelijoille.
- varmistaa vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen ja luo edellytykset hiilnegatiivisuuteen siirtymiselle.
- ottaa luonnonvarapolitiikassa huomioon nuorten oikeuden elinkelpoiseen ympäristöön sekä vahvistaa hiilinieluja ja luonnon monimuotoisuutta.
- vahvistaa demokratiakasvatusta ja medialukutaitoa halki koulutusjärjestelmän.

SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO

FINLANDS STUDENTKÄRERS FÖRBUND

NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND

Suomen ylioppilaskuntien liitto on opiskelijajärjestö, joka edustaa noin 150 000 opiskelijaa Suomessa. SYLin jäseniä ovat Suomen kaikkien yliopistojen ylioppilaskunnat. Ylioppilaskunta on julkisoikeudellinen yhteisö, jota säätelee yliopistolaki.

Lisätietoa: syl.fi

